

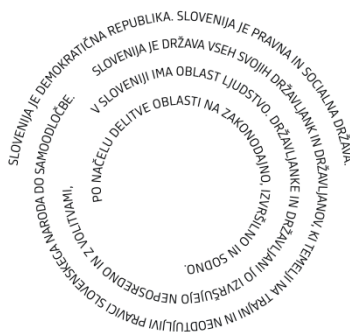
REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Raziskovalno-dokumentacijski sektor

Dovoljenja za začasno prebivanje tuincev in postopki za združitev družine

Primerjalni pregled (PP)

Avtor: Janez Blažič

Št. naročila: 48/2019

Datum in kraj: Ljubljana, 3. 2. 2020

Kontakt:

Raziskovalno-dokumentacijski sektor:
mag. Tatjana Krašovec, vodja, tatjana.krasovec@dz-rs.si

Raziskovalni oddelek:
mag. Igor Zobavnik, vodja, igor.zobavnik@dz-rs.si

Gradivo ne predstavlja uradnega mnenja Državnega zbora!

I UVOD

V raziskovalni nalogi št. 16/2019¹ smo prikazali ureditev izdajanja dovoljenj za stalno prebivanje tujcev v nekaterih evropskih državah. Predmet te naloge pa so postopki izdajanja dovoljenj za začasno prebivanje tujcev ter v tem okviru postopki za združitve družine v nekaterih državah članicah EU. Določeni podatki iz zgoraj navedene naloge se deloma nanašajo tudi na problematiko, obdelano v pričujoči nalogi. Prikazali smo vrste in trajanje nekaterih dovoljenj za začasno prebivanje tujcev iz tretjih držav, osnovne postopke in pogoje za pridobivanje ter odvzem teh dovoljenj, obenem pa smo obdelali tudi osnovne postopke in pogoje za priznanje ter morebitni kasnejši preklic pravice do združitve družine. Glede na obsežnost materije smo lahko celoviteje prikazali samo nekatera dovoljenja. Navedli smo nekatere pomembnejše podatke za Dansko, Italijo, Madžarsko, Nemčijo in Poljsko, pri čemer se nismo posebej ukvarjali s tistimi dovoljenji za začasno prebivanje, ki so večinoma poenotena na ravni EU (npr. modra karta EU). Informacije za pripravo besedila naloge smo pridobili na svetovnem spletu, pri čemer smo uporabili zakonodajne in druge relevantne spletne strani v vseh prikazanih državah.

Na izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje se nanaša več normativnih aktov EU, ki so naštetih tudi v 1. členu slovenskega Zakona o tujcih (ZTuj-2), glede združevanja družine pa je treba omeniti predvsem Direktivo sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine,² v kateri so določeni pogoji za uveljavljanje pravice do združitve družin za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju držav članic.

V Sloveniji ZTuj-2 ureja izdajanje različnih dovoljenj tujcem za začasno prebivanje v IV. poglavju (Prebivanje tujcev). V okviru V. poglavja (Zapustitev države in odpoved prebivanja) so navedeni pogoji za prenehanje veljavnosti teh dovoljenj. O združitvi družine pa govorijo predvsem členu 47, 47.a in 47.b iz IV. poglavja ZTuj-2.³

V 35. členu ZTuj-2 je določeno, da se dovoljenje za začasno prebivanje izda tujcu, ki namerava v Republiki Sloveniji prebivati iz naslednjih namenov:

- zaposlitve ali dela;
- združitve družine;
- študija, izobraževanja, specializacije ali strokovnega izpopolnjevanja ter praktičnega usposabljanja, sodelovanja oziroma udeležbe v programih mednarodnih izmenjav prostovoljcev;
- iz drugih upravičenih in z zakonom, mednarodnimi akti ali mednarodnimi načeli in običaji utemeljenih razlogov ali zaradi interesa Republike Slovenije.

Dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji se izda tudi:

- tujcem, ki imajo status rezidenta za daljši čas v drugi državi članici Evropske unije;
- tujcem slovenskega rodu do drugega kolena v ravni vrsti;
- otrokom tujcev, rojenih v Republiki Sloveniji;
- žrtvam trgovine z ljudmi;
- žrtvam nezakonitega zaposlovanja;
- tujcem, ki jim je bilo v Republiki Sloveniji dovoljeno zadrževanje.

¹ Dostopna je na spletni strani: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2019/Dovoljenja_za_stalno_prebivanje_tujcev.pdf.

² Dostopna je na spletni strani: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32003L0086>.

³ Na vladnem spletnem mestu Infotujci (<https://infotujci.si/drzavljeni-tretjih-drzav/>) v okviru Ministrstva za notranje zadeve so na enem mestu zbrane vse ključne informacije, ki lahko posamezniku koristijo ob priseljevanju v Slovenijo, torej tudi v zvezi z dovoljenji za prebivanje in združevanjem družine.

Dovoljenje za začasno prebivanje se izda za čas, ki je potreben za izpolnitev namena prebivanja, vendar najdlje za eno leto, če zakon ne določa drugače.

V 33. členu ZTuj-2 je določeno, da mora imeti tujec, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji, veljavno potno listino, ustrezno zdravstveno zavarovanje in zadostna sredstva za preživljanje v času prebivanja v državi oziroma mu mora biti preživljanje kako drugače zagotovljeno, mesečno najmanj v višini, kolikor znaša osnovni znesek minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji. Tujec, ki želi prebivati v Republiki Sloveniji, mora izpolnjevati tudi pogoje, ki so s tem zakonom določeni za izdajo posamezne vrste dovoljenja za prebivanje.

ZTuj-2 v 55., 56., 57. in 58. členu ureja način izdaje, vsebino in obliko ter določa pogoje za zavrnitev izdaje, razveljavitev in prenehanje dovoljenja za začasno prebivanje. Med drugim se dovoljenje tujcu ne izda, če obstajajo razlogi za domnevo, da ne bo prebival na ozemlju Republike Slovenije ali pa da po izteku veljavnosti dovoljenja ne bo prostovoljno zapustil države. Nadalje se dovoljenje za prebivanje ne izda, če je očitno, da je bila zakonska zveza, partnerska skupnost oziroma partnerska zveza sklenjena ali registrirana predvsem z namenom pridobitve dovoljenja za prebivanje ali če se v postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje ugotovi, da družinski član dejansko ne živi v družinski skupnosti s tujcem, kateremu ta zakon priznava pravico do združitve družine. Dovoljenje za začasno prebivanje se ne izda tudi v primeru, če se v postopku njegove izdaje ali podaljšanja ugotovi, da je bilo katero koli dokazilo o izpolnjevanju pogojev prirejeno ali ponarejeno.

V skladu s 86. členom ZTuj-2 je za ukrepe in odločitve ter postopke v zvezi s prebivanjem tujcev v Republiki Sloveniji na prvi stopnji pristojna upravna enota, na območju katere tujec prebiva ali namerava prebivati. Ministrstvo za notranje zadeve odloča o pritožbah zoper odločbe, izdane na prvi stopnji, opravlja pa tudi upravne in strokovne zadeve, ki se nanašajo na migracijsko politiko, vstop, zapustitev in prebivanje tujcev v državi.

Po 47. členu ZTuj-2 se tujcu, ki prebiva v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje, prizna pravica do združitve, ohranitve in ponovne pridobitve celovitosti družine z družinskimi člani, ki so tujci. Enako velja za tujca, ki v Republiki Sloveniji zadnje leto prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje in ima tako dovoljenje izdano z veljavnostjo najmanj enega leta. Možnost za združitev družine imajo tudi osebe z mednarodno zaščito v Sloveniji. Če tujec v Sloveniji prebiva na podlagi statusa begunca ali osebe s subsidiarno zaščito, lahko združi svoje družinske člane, če je družina obstajala že pred vstopom v Slovenijo (več o tem glej: Infotujci, spletno mesto).

II UREDITEV IZDAJANJA DOVOLJENJ ZA ZAČASNO PREBIVANJE TUJCEV V IZBRANIH EVROPSKIH DRŽAVAH

2.1 Danska⁴

Na Danskem izdajanje dovoljenj za prebivanje tujcev ureja Zakon o tujcih (*Aliens (Consolidation) Act*).⁵ Pristojni organ za izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje je predvsem Danska služba za migracije (*Udlændingestyrelsen*), ki deluje v okviru Ministrstva za priseljevanje in integracijo (*Udlændinge- og Integrationsministeriet*), za izdajanje dovoljenj v zvezi z delom in prebivanjem pa je pristojna Danska agencija za mednarodno zaposlovanje

⁴ Pri pripravi besedila za to državo smo pretežno uporabili podatke, ki se nahajajo na spletnem mestu *New to Denmark*.

⁵ V danščini: *Bekendtgørelse af udlændingeloven*. Dostopen je na spletni strani <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=208100#ida0a7e2e5-3e6a-4e2f-a031-e5cb519c08f8>.

in integracijo (*Styrelsen for International Rekruttering og Integration – SIRI*), ki tudi deluje v okviru navedenega ministrstva.

2.1.1 Prosilci za mednarodno zaščito

Dovoljenja za začasno prebivanje se med drugim izdajajo prosilcem za mednarodno zaščito (azil). Prvo dovoljenje za prebivanje je vedno začasno, njegovo trajanje pa je odvisno od okoliščin na strani posameznega prosilca. Zakon o tujcih določa pravila za izdajanje dovoljenj za tujce v okviru mednarodne zaščite in v 7. členu določa, da se beguncu na podlagi Ženevske konvencije⁶ izda dovoljenje za prebivanje za določen čas, ki se lahko podaljšuje za po dve leti naenkrat. V primeru ugoditve prošnji za azil se tako prosilec izdajajo dovoljenja za začasno prebivanje, in sicer v odvisnosti od situacije posameznega prosilca. Trajanje dovoljenja v tem členu ni določeno. Pred potekom veljavnosti posamezni prosilec lahko zaprosi za podaljšanje dovoljenja.

V primeru, če ima prosilec priznan status zaščite,⁷ se mu izda dovoljenje v trajanju do enega leta. Po preteku tega obdobja se mu lahko dovoljenje naenkrat podaljšuje za po dve leti.

Če ima prosilec priznan status začasne zaščite po tretjem odstavku 7. člena navedenega zakona,⁸ se mu ravno tako izda dovoljenje v trajanju do enega leta. Ko pretečejo tri leta, v katerih je prebival v državi na podlagi takih dovoljenj, se tudi njemu dovoljenje lahko podaljšuje za po dve leti naenkrat.

Dovoljenje za začasno prebivanje v vsakem primeru preneha veljati, ko ni več razlogov za priznanje mednarodne zaščite.

Posebna pravila veljajo za mladoletne prosilce za mednarodno zaščito brez spremstva. Služba za migracije mora najprej ugotoviti, ali je prosilec zadosti zrel, da se njegova prošnja vzame v obravnavo. Če mladoletni prosilec še ni zadosti zrel, se mu v določenih primerih lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje brez obravnavanja njegove prošnje za azil. Pogoji za to je, da prosilec v državi izvora nima družinskega omrežja in bi ga vrnitev postavila v položaj, ko bi moral skrbeti sam zase, saj ne bi imel dostopa do socialnih storitev ipd. Pri odločanju o morebitni vrnitvi se upoštevajo tudi podatki o zdravstvenem stanju prosilca in o morebitnih potrebah po posebni negi ali pomoči, obenem pa se prouči situacija v državi izvora.

Če je mladoletnemu prosilcu priznan azil, se dovoljenje za začasno prebivanje izda za čas od enega do petih let. Prosilcu, ki je dopolnil 18 let starosti, se lahko ob izpolnjevanju pogojev izda dovoljenje za stalno prebivanje. Če pa se ugotovi, da je mladoletni prosilec sicer zadosti zrel za obravnavanje prošnje za azil, vendar pa mu je ta zavrnjena, se mu lahko izda dovoljenje za začasno prebivanje, če v državi izvora nima družinskega omrežja in bi ga vrnitev postavila v položaj, da bi moral skrbeti sam zase, saj ne bi imel dostopa do socialnih storitev, ne bi pa tudi imel možnosti nastanitve.

Če je mladoletni tujec, ki je bil ocenjen za zadosti zrelega, da se vzame v obravnavo njegova prošnja za azil, star manj kot 15 let, dovoljenje velja samo do dopolnjenega 15. leta starosti, njegova veljavnost pa mora biti najmanj eno leto. Če je že dopolnil 15 let, se mu veljavnost

---

⁶ Konvencija z dne 28. julija 1951 o statusu beguncev, kakor je bila spremenjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967; dostopna je na spletni strani https://www.unhcr.org/si/wp-content/uploads/sites/25/2017/06/1951_Convention_status_refugees-svn.pdf.

⁷ Gre za subsidiarno zaščito; prosilcu ni priznan status begunca, vendar pa mu v državi izvora pretehta konkretna resna grožnja za življenje in zdravje.

⁸ Gre za nevarnost, ki pretehta prosilcu na splošno zaradi nevarnih razmer v državi izvora in ki ni usmerjena neposredno nanj.

dovoljenja za začasno prebivanje podaljšuje za po eno leto naenkrat do dopolnjenega 18. leta, če izpolnjuje pogoje. Po dopolnjenem 18. letu mora po pravilu zapustiti državo, le izjemoma, v posebnih okoliščinah se dovoljenje za začasno prebivanje lahko izda še po tem letu. Podobno velja v primeru, če mladoletni tujec ni bil ocenjen za zadosti zrelega za obravnavanje prošnje za azil in je star manj kot 15 let, vendar v tem primeru pri odločanju o podaljšanju začasnega prebivanja pristojna služba oceni, ali je posameznik dovolj zrel za vključitev v postopek za pridobitev azila. Če še ni dovolj zrel, se mu ob izpolnjevanju pogojev dovoljenje za začasno prebivanje podaljšuje za po eno leto. V tem primeru tudi do deportacije iz države ne more priti, dokler pristojni organ ne sprejme odločitve o prošnji za azil.

2.1.2 Opravljanje dela na Danskem

Prva možnost za opravljanje dela tujcev na Danskem, pri čemer se jim izda dovoljenje za prebivanje in delo, je opravljanje del s pozitivnega seznama. Gre za seznam poklicev v skladu s posebno klasifikacijo, pri katerih je na Danskem izkazano pomanjkanje usposobljenih kadrov. Če je torej tujcu ponujeno delo s tega seznama, ki se sicer ažurira dvakrat na leto (1. januarja in 1. julija), lahko zaprosi za dovoljenje za začasno prebivanje in delo, imeti pa mora ustrezno izobrazbo za to delo. Možnost opravljanja dela iz tega naslova je omogočena tudi prosilcem za azil. Plača in pogoji zaposlitve morajo ustrezati danskim standardom. Ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja je treba priložiti pogodbo o zaposlitvi ali ponudbo za opravljanje dela (*job offer*). V določenih primerih (npr. zdravniki) je treba za opravljanje dela imeti še posebno dovoljenje pristojnih danskih oblasti. Ob vložitvi prošnje je treba plačati pristojbino v višini 2990 DKK.⁹

Če je tujec zaposlen za čas do 4 let, je veljavnost dovoljenja za prebivanje in delo vezana na trajanje zaposlitve. Če hoče po preteku pogodbe o zaposlitvi še naprej delati na Danskem, mora zaprositi za podaljšanje dovoljenja. V tem primeru se mu avtomatično izda 6-mesečno dovoljenje za iskanje zaposlitve, ki mu omogoča, da si na Danskem poišče novo delo, vendar pa v tem času ne sme delati. Čim najde delo, mora vložiti novo prošnjo za dovoljenje za prebivanje in delo glede na pogoje novega delovnega mesta. Pred izdajo dovoljenja že lahko začne z delom, in sicer takoj po vložitvi prošnje. Ravno tako je treba zaprositi za podaljšanje dovoljenja za prebivanje in delo, če se tujcu podaljša pogodba o zaposlitvi. Če tujec pred potekom veljavnosti dovoljenja pravočasno vloži prošnjo za njegovo podaljšanje, lahko še nadalje prebiva in dela na Danskem.

Če pa je tujec zaposlen za obdobje, daljše od 4 let, se mu v osnovi izda dovoljenje za prebivanje in delo za 4 leta. Če po tem času želi še naprej delati, mora zaprositi za podaljšanje dovoljenja glede na trajanje zaposlitve. Tudi v tem primeru lahko po preteku dovoljenja še naprej prebiva in dela na Danskem, če pred potekom veljavnosti dovoljenja pravočasno vloži prošnjo za njegovo podaljšanje, torej preden Danska agencija za mednarodno zaposlovanje in integracijo (SIRI) odloči o vloženi prošnji.

Prebivanje v državi je vezano na opravljanje dela in če tujec delo izgubi ali ga zamenja, mora vedno obvestiti SIRI. Dovoljenje je vezano na točno določeno delo. S tem v zvezi obstajajo podrobna navodila, kaj storiti v primeru menjave delovnega mesta, tudi v istem podjetju. V primeru izgube dela se dovoljenje za prebivanje in delo prekliče, razen v primeru prenehanja dela brez lastne krivde. V tem primeru se izda 6-mesečno dovoljenje za prebivanje, namenjeno iskanju nove zaposlitve; veljajo enaki pogoji, kot so opisani zgoraj pri prenehanju pogodbe o zaposlitvi. Za to dovoljenje je treba zaprositi najkasneje v dveh dneh po prenehanju prejšnje zaposlitve. Tudi v primeru, ko tujec najde na Danskem novo službo, mora vložiti prošnjo za prebivanje in delo, po njeni vložitvi pa lahko prične z delom, četudi SIRI še ni odločila o njej.

⁹ Danska krona (DKK); 1 EUR je 7,4371 DKK po tečajnici Banke Slovenije za dan 10. 1. 2020.

Eno od dovoljenj za prebivanje in delo na Danskem je vezano tudi na višino plače (*Pay Limit Scheme*). Letno plačilo za ponujeno delo mora biti nad določeno višino, ki za leto 2020 znaša 436.000 DKK, višina ali smer izobrazbe pa v tem pogledu ne predstavljata pogoja za izdajo dovoljenja. Tudi prosilci za azil, ki jim je bilo ponujeno delo po tem sistemu, lahko zaprosijo za izdajo dovoljenja. Plača mora biti nakazana na bančni račun ene od bank, ki poslujejo na Danskem. Imetnik dovoljenja mora biti sposoben vzdrževati sebe in svoje družinske člane ves čas prebivanja na Danskem in torej ne sme prejemati socialnih prejemkov. V nasprotnem primeru se dovoljenje lahko prekliče. Tudi v tem primeru je treba ob vložitvi prošnje plačati pristojbino v višini 2990 DKK. Glede zaposlitve tujca za čas do 4 let ali dlje ter glede prošnje za podaljšanje dovoljenja za prebivanje in delo veljajo enaka pravila kot zgoraj.

Obstajajo še številna druga dovoljenja za prebivanje in delo (npr. za raziskovalce, specializirane strokovnjake, pastirje oz. kmetovalce itd.), ki pa jih na tem mestu posebej ne prikazujemo.

2.1.3 Izobraževanje na Danskem

V okviru visokošolskega študija lahko tujec pridobi dovoljenje za prebivanje in študij na Danskem. Lahko gre za polni študij ali pa za del študija, ki ga opravi gostujoči študent oziroma študent na izmenjavi. Ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja za prebivanje in študij na Danskem je treba plačati pristojbino v višini 1900 DKK. Če je bil študent sprejet na pripravljalni tečaj pred študijem, se mu izda še posebno dovoljenje za prebivanje in študij. Tečaj mora pristojno ministrstvo opredeliti kot nujen pogoj za študij na določenemu programu, ne sme pa trajati več kot eno leto.

Eden od pogojev za izdajo dovoljenja za prebivanje in študij na Danskem je, da je tujec sprejet na študij v okviru javno akreditirane visokošolske ustanove. Imeti je treba določeno znanje (govorjenje in razumevanje) jezika, v katerem poteka izobraževanje. Do določene stopnje pa je treba razumeti enega od naslednjih jezikov: danščina, švedščina, norveščina, angleščina ali nemščina. Odobren mora biti kraj izobraževanja in izobraževalni program. Tuji študent mora poleg tega biti sposoben lastnega preživljanja oz. imeti zadostna sredstva. Na mesec to pomeni 6243 DKK.

Poleg prebivanja in študija na Danskem v času veljavnosti izdanega dovoljenja se tujim študentom izdajajo še omejena dovoljenja za delo, ki jim omogočajo opravljanje dela do 20 ur na teden v času med septembrom in majem ter opravljanje dela s polnim delovnim časom v juniju, juliju in avgustu.

Čas bivanja v državi je odvisen od trajanja izobraževalnega programa, vendar pod pogojem, da študent v njem aktivno sodeluje. Če študent pravočasno ne opravi študijskih obveznosti, mora zaprositi za podaljšanje dovoljenja za prebivanje in študij. To dovoljenje se lahko podaljša največ za 1 leto, razen v primeru nosečnosti ali porodniškega dopusta, ko se lahko podaljša za največ 2 leti. Če študent zamenja študijski program, mora zaprositi za novo dovoljenje, vendar lahko takoj začne s študijskimi aktivnostmi, tudi če o prošnji še ni bilo odločeno.

Po zaključenem študiju se tujcu izda 6-mesečno dovoljenje za začasno prebivanje, da si v tem času lahko poišče zaposlitev na Danskem. V tem času mu je enako kot v času študija dovoljeno opravljanje dela, in sicer do 20 ur na teden med septembrom in majem ter s polnim delovnim časom v juniju, juliju in avgustu.

V okviru doktorskega študija se lahko tujcu izda dovoljenje za začasno prebivanje in doktorski študij. Dovoljenje se izda v primerih, ko tujec bodisi:

- opravlja doktorski študij in prejema plačo s strani univerze ali podjetja, ki je povezano z doktorskim programom,
- opravlja doktorski študij brez prejemanja plače ali
- sicer opravlja doktorski študij v tujini, del tega študija pa opravlja tudi na Danskem.

Imeti je treba tudi določeno znanje (govorjenje in razumevanje) jezika, tako kot je zgoraj navedeno za visokošolski študij, tuji doktorski študent pa mora biti poleg tega sposoben lastnega preživljanja oz. imeti zadostna sredstva. Na mesec za doktorskega študenta, ki ne prejema plače od univerze ali podjetja, to pomeni 6243 DKK (enako kot pri visokošolskem študiju).

Dovoljenje za prebivanje, izdano doktorskemu študentu, velja za čas študija. V tem času mu je dovoljeno opravljanje dela za univerzo ali za podjetje, povezano z doktorskim programom, vendar pa se morajo ta dela nanašati na program doktorskega študija. Poleg dela s polnim delovnim časom v zvezi s študijem lahko doktorski študentje opravljajo tudi dodatno delo, za kar pa se jim izda posebno dovoljenje. To delo se opravlja v enakem obsegu, kot je navedeno zgoraj za študente v okviru visokošolskega študija. Če opravljajo delo preko polnega delovnega časa v okviru univerze in je to delo povezano z njihovim študijem, posebnega dovoljenja ne potrebujejo. Po končanem doktorskem študiju se tujcu izda 6-mesečno dovoljenje za začasno prebivanje, da si v tem času lahko poišče zaposlitev na Danskem, in to dovoljenje jim omogoča tudi omejeno opravljanje dela.

Čas bivanja v državi je odvisen od trajanja izobraževalnega programa, vendar pod pogojem, da doktorski študent v njem aktivno sodeluje. Če pravočasno ne opravi študijskih obveznosti, mora doktorski študent (enako kot redni študent) pravočasno zaprositi za podaljšanje dovoljenja za prebivanje in doktorski študij, vendar v tem primeru ni opredeljena časovna omejitev tega dovoljenja. Za novo dovoljenje je treba zaprositi tudi ob menjavi doktorskega programa, pri čemer je v času čakanja na odločitev pristojnega organa možno takoj začeti s študijem.

Obstajajo še nekatera druga dovoljenja za prebivanje v zvezi z izobraževanjem na Danskem, ki jih na tem mestu posebej ne prikazujemo.

2.1.4 Združevanje družine

Obstajajo tudi različni primeri dovoljenj za začasno prebivanje tujcev iz naslova združevanja družine. Za združitev družine pa morajo biti izpolnjeni določeni pogoji.

Zakoncu ali partnerju begunca, ki prebiva na Danskem, se v primeru ugodno rešene prošnje za združitev družine izda dovoljenje za začasno prebivanje, običajno v trajanju 2 let. Po dveh letih se lahko dovoljenje podaljša za 4 leta, vsa naslednja podaljšanja pa so lahko za po 6 let naenkrat. Če ima zakonec ali partner, ki že živi na Danskem (sponzor), samo dovoljenje za začasno prebivanje, obenem s prenehanjem veljavnosti tega osnovnega dovoljenja preneha veljati tudi dovoljenje tistega zakonca/partnerja, ki se mu naknadno pridruži z namenom združevanja družine. Med pogoji za priznanje združitve družine je treba naštetih naslednje:

- zakonska zveza mora biti pravno veljavna ali pa morata biti tujca zunajzakonska partnerja;
- zakonska zveza oziroma zunajzakonska skupnost mora biti prostovoljna;
- razlog zakonske zveze oz. zunajzakonske skupnosti ne sme biti zgolj pridobitev dovoljenja za prebivanje;
- oba zakonca oz. zunajzakonska partnerja sta stara najmanj 24 let;
- oba izpolnjujeta določene zahteve po Zakonu o integraciji (*Integrationsloven*) in aktivno sodelujeta pri prosilčevem učenju jezika in integraciji;
- tujec, ki prosi za priznanje združitve družine, je moral vsaj enkrat obiskati Dansko;
- opraviti mora dva testa danskega jezika;

- begunec mora na Danskem živeti v samostojnem stanovanju, ki ne sme biti locirano na enem izmed posebej določenih območij (kriteriji za to so npr: stopnja nezaposlenosti in kriminala, izobrazbena struktura, višina dohodkov);
- begunec mora biti sposoben samostojnega preživljanja (v zadnjih 3 letih ni prejemal socialnih prejemkov);
- begunec mora imeti na voljo sredstva v višini 104.404 DKK kot garancijo za morebitno plačilo socialnih prejemkov s strani lokalne skupnosti za svojega zakonca/partnerja, ki prihaja na Dansko iz naslova združevanja družine;
- begunec ne sme biti obsojen zaradi družinskega nasilja.

Otroku osebe z mednarodno zaščito, ki prebiva na Danskem, se v primeru priznanja združitve družine najprej izda dovoljenje za začasno prebivanje, običajno z veljavnostjo do dopolnjenega 18. leta starosti. Če ima starš dovoljenje za začasno prebivanje, obenem s prenehanjem veljavnosti tega osnovnega dovoljenja preneha veljati tudi otrokovo dovoljenje za začasno prebivanje. Ob izpolnjevanju določenih pogojev se lahko dovoljenje podaljša. Po izpolnitvi 18. leta starosti pa se otroku osebe z mednarodno zaščito lahko ob izpolnjevanju nekoliko olajšanih pogojev izda dovoljenje za stalno prebivanje.

Združevanje družine pa ni možno samo za begunce, pač pa tudi v nekaterih drugih primerih oseb, ki prebivajo na Danskem (npr. tujci z dovoljenjem za začasno prebivanje zaradi dela ali študija, državljani držav članic, danski državljani). V vsakem primeru se otrokom oseb, ki že prebivajo na Danskem, najprej izda dovoljenje za začasno prebivanje, običajno v trajanju 2 let. Načeloma pride združitev družine v poštev samo, če otrok še ni dopolnil 15. leta starosti, v posebnih primerih pa lahko pride do združitve družine tudi v primerih, ko je otrok star med 15 in 18 let. Tudi v tem primeru se lahko otroku po dopolnjenem 18. letu starosti izda dovoljenje za stalno prebivanje, če izpolnjuje določene pogoje.

Spoštovanje določb Zakona o tujcih preverjata omenjeni Danska služba za migracije in Danska agencija za mednarodno zaposlovanje in integracijo (SIRI) ob sodelovanju drugih organov. V 19. členu zakona je tudi določeno, da Danska služba za migracije odloča o razveljavitvi dovoljenja za začasno prebivanje. To se mdr. zgodi, če je bilo dovoljenje izdano na podlagi lažnih podatkov, če je bil tujec pravnomočno obsojen za eno izmed v zakonu naštetih kaznivih dejanj ipd. V 27.a členu zakona je tudi določeno, da policija posreduje podatke o tujčevih kaznivih dejanjih brez njegovega dovoljenja navedeni službi, pritožbenemu organu (*Udlændingenævnet*) in pristojnemu ministrstvu, ki potem sprejemajo ustrezne odločitve. Dovoljenja za začasno prebivanje pa navedena služba po dvanajstem odstavku 9. člena zakona med drugim ne izda tudi zaradi utemeljenega suma, da je bila zakonska zveza pretežno sklenjena zaradi izdaje dovoljenja za prebivanje.

2.2 Italija

Najpomembnejši predpis, ki v Italiji ureja prebivanje tujcev v državi, je zakonodajni dekret oz. uredba z zakonsko močjo št. 286 iz leta 1998 o urejanju priseljevanja in položaja tujcev.¹⁰ Iz tega akta in iz zgoraj navedene raziskovalne naloge smo tudi črpali podatke za ta prikaz.

2.2.1 Dovoljenje za začasno prebivanje

Dovoljenje za začasno prebivanje (*permesso di soggiorno*) v glavnem ureja 5. člen navedene uredbe. Izdajanje dovoljenj je v pristojnosti državne policije (*Polizia di Stato*), ki deluje v

¹⁰ *Decreto legislativo 25 luglio 1998, n. 286; Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero.* Akt je tako kot vsa druga italijanska zakonodaja dostopen na spletni strani <http://www.normattiva.it/ricerca/semplice>.

okviru notranjega ministrstva, dovoljenja pa izdajajo kvestorji, torej najvišji policijski uradniki v pokrajinah.

Obstajajo različna dovoljenja za začasno prebivanje, pri čemer se razlikuje tudi njihovo trajanje. Dovoljenje na podlagi združevanja družine na primer ne sme biti izdano za več kot 2 leti oziroma je njegovo trajanje ustrezno krajše, če je krajše tudi dovoljenje sponzorja (torej tujca, ki že živi v Italiji). Sicer pa je trajanje dovoljenj odvisno od njihovega namena. Pri sezonskih delih je to dovoljenje izdano za največ 9 mesecev, pri opravljanju nesamostojnega dela s pogodbo o zaposlitvi za določen čas se dovoljenje izda za 1 leto. Če pa ima tujec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, se dovoljenje za začasno prebivanje izda za največ 2 leti. Za enako obdobje se izda dovoljenje za začasno prebivanje v primeru opravljanja samostojnega dela (*lavoro autonomo*). Za namen študija ali usposabljanja se dovoljenje lahko izda največ za 1 leto. Obstajajo tudi še nekatera druga dovoljenja za začasno prebivanje (v primeru bolezni, nosečnosti, brezposelnosti itd.), ki jih na tem mestu posebej ne prikazujemo.

Omeniti pa je treba dovoljenje za začasno prebivanje beguncev in oseb s subsidiarno zaščito. Na podlagi 23. člena zakonodajnega dekreta oz. uredbe z zakonsko močjo iz leta 2007¹¹ se beguncem izda dovoljenje za začasno prebivanje za 5 let, ki se lahko podaljšuje. Osebam s priznano subsidiarno zaščito se ravno tako izda dovoljenje za začasno prebivanje v trajanju 5 let, ki se lahko podaljšuje, vendar pa je v tem primeru treba posebej preveriti, če še naprej obstajajo pogoji za status osebe s subsidiarno zaščito. Dovoljenje za začasno prebivanje omogoča opravljanje dela in študij oz. šolanje.

Pred potekom veljavnosti vsakega dovoljenja za začasno prebivanje mora tujec zaprositi za podaljšanje, kar mora storiti najkasneje 60 dni pred datumom poteka, in sicer v pokrajini, na katere območju prebiva. V nekaterih primerih se dovoljenje ne podaljša, npr. če tujec stori težje kaznivo dejanje. Podobno velja tudi v primeru izgube dela ali prekinitve študija, vendar v teh primerih obstaja še možnost izdaje krajšega dovoljenja za primer nezaposlenosti in iskanja zaposlitve.

Prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje je mdr. treba priložiti:

- fotokopijo veljavnega potnega lista ali ustreznega drugega dokumenta;
- potrdilo o registraciji, ki jo tujcu ob vstopu v državo izda lokalni policijski urad;
- štiri fotografije;
- koleke v vrednosti 16 EUR;
- potrdilo o plačilu vseh predpisanih pristojbin (treba je plačati zakonsko določeno pristojbino v znesku med 80 in 200 EUR, ki jo določi ministrstvo za gospodarstvo in finance v soglasju z notranjim ministrstvom, nadalje je treba plačati 30,46 EUR za izdajo dovoljenja v obliki elektronske izkaznice ter 30 EUR za poštno stroške).

Kvestor, ki pri odločanju o izdaji dovoljenja preverja, ali so morda podane kake zlorabe. V takih primerih dovoljenja ne izda. Sama prošnja se vloži pri uradu kvesture za tujce oz. emigrante (*Ufficio Immigrazione della Questura*), lahko pa tudi drugje (npr. na poštnih uradih ali občinah).

Dovoljenje za stalno prebivanje se ne izda tujcem, ki predstavljajo nevarnost za javni red in varnost države. Pri tem se upoštevajo tudi še nepravnomočne obsodbe za naklepna kazniva dejanja, določena v italijanski kazenski zakonodaji. Načeloma gre za kazniva dejanja s

---

¹¹ *Decreto legislativo 19 novembre 2007, n. 251; Attuazione della direttiva 2004/83/CE recante norme minime sull'attribuzione, a cittadini di Paesi terzi o apolidi, della qualifica del rifugiato o di persona altrimenti bisognosa di protezione internazionale, nonche' norme minime sul contenuto della protezione riconosciuta.* Spletna stran: <http://www.normattiva.it/ricerca/semplice>.

predpisano zaporno kaznijo v minimalnem trajanju treh oziroma petih let, pa tudi za nekatera druga izrecno navedena kazniva dejanja.

Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko mdr. razveljavi, če je bilo izdano na podlagi prevare, če se ugotovi, da je imetnik dovoljenja postal nevaren za javni red ali varnost države oziroma če je storil katero izmed zakonsko določenih kaznivih dejanj, ki bi preprečevale že samo izdajo dovoljenja, ipd.

Zoper odločitev o zavrnitvi izdaje ali o razveljavitvi dovoljenja za začasno prebivanje lahko tujec v 60 dneh vloži pritožbo na deželno upravno sodišče (*Tribunale Amministrativo Regionale*).

2.2.2 Združevanje družine

K družinskim članom v smislu združevanja družine se prištevajo: zakonec v starosti najmanj 18 let, mladoletni otroci (upoštevajo se tudi otroci zakonca, nezakonski otroci in posvojenci), drugi otroci, ki zaradi objektivnih okoliščin (invalidnost) niso sposobni sami skrbeti zase, ter starši prosilca, ki bodisi v državi izvora nimajo drugih otrok ali pa so stari več kot 65 let in jih drugi njihovi otroci iz utemeljenih razlogov ne morejo preživljati. Sponzor mora v Italiji prebivati na podlagi dovoljenja za stalno ali začasno prebivanje.

Za združevanje družine je treba izpolnjevati tudi naslednja dva pogoja, ki pa ne veljata za begunce:

- dohodek v primerni višini, ki ustreza višini letnega zneska socialnega nakazila (*assegno sociale*),¹² in sicer se kot primeren dohodek šteje, če ima prosilec za vsakega dodatnega družinskega člana zagotovljen še dohodek v višini polovice letnega zneska socialnega nakazila;
- primerno prebivališče v skladu z deželnimi predpisi za prosilca in njegove družinske člane.

Samo dovoljenje za začasno prebivanje iz razloga združevanja družine omogoča imetniku dostop do socialnovarstvenih storitev, možnost vključitve v izobraževanje ali poklicno usposabljanje, pa tudi opravljanje dela pri delodajalcu ali samostojnega dela v skladu z italijansko zakonodajo. V primeru smrti družinskega člana, ki je zaprosil za združitev družine, ali v primeru prenehanja zakonske zveze se lahko dovoljenje za začasno prebivanje ob izpolnjevanju drugih pogojev spremeni v dovoljenje za delo ali študij. V primeru odsotnosti iz države enega od družinskih članov mora pristojni organ pred izdajo akta o zavrnitvi prošnje za izdajo ali podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje oziroma o preklicu dovoljenja konkretno oceniti položaj zainteresirane osebe, pri čemer mora upoštevati stopnjo morebitne nevarnosti za javni red in mir, pa tudi trajanje bivanja v državi in družinske ter socialne vezi (Integrazionemigranti.gov.it).

2.3 Madžarska¹³

Izdajanje dovoljenj za prebivanje tujcev na Madžarskem ureja Zakon II iz leta 2007 o dovoljenju za vstop in pravici do prebivanja državljanov tretjih držav (*Act II of 2007 on the*

¹² Glavna pogoja za upravičenost do tega prejemka, ki že od leta 1996 dalje nadomešča prejšnjo socialno pokojnino (*pensione sociale*), sta starost 67 let in težak finančni položaj posameznika; za leto 2020 znaša njegova višina 459,83 EUR na mesec oziroma 5.977,79 EUR na leto (PensioniOggi.it in INPS, spletna stran).

¹³ Večinoma smo uporabili gradivo v angleškem jeziku s spletne strani Urada za migracije in azil, ki je bilo nazadnje ažurirano leta 2019.

Admission and Right of Residence of Third-Country Nationals).¹⁴ Za izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje tujcev je pristojen Urad za migracije in azil (*Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*), ki deluje v okviru notranjega ministrstva.

Na spletni strani navedenega urada so podrobno obrazložena številna dovoljenja za začasno prebivanje, ki se izdajajo tujcem (npr. v zvezi z delom, izobraževanjem, združevanjem družine – tudi za osebe z mednarodno zaščito,¹⁵ zdravljenjem itd). Na tem mestu na kratko prikazujemo samo nekatere osnovne oblike. V vseh primerih velja, da se prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje vloži pri lokalni izpostavi Urada za migracije in azil, ki je pristojna za kraj prebivanja tujca. Ob vložitvi prošnje za izdajo ali podaljšanje dovoljenja je treba plačati upravno takso, navadno v višini 10.000 ali 18.000 HUF.¹⁶ Pristojna lokalna izpostava mora o vloženi prošnji navadno odločiti v določenem roku, in sicer so ti roki različni od primera do primera. Prošnjo za podaljšanje dovoljenja je povečini treba vložiti najkasneje 30 dni pred potekom njegove veljavnosti.

2.3.1 Izobraževanje na Madžarskem

Dovoljenje za začasno prebivanje za namen izobraževanja se izda pod naslednjimi pogoji:

- tujec je bil sprejet na izobraževanje (na katerikoli stopnji) v ustrezno javno ali zasebno izobraževalno ustanovo ali v pripravljalni tečaj;
- lahko dokaže (npr. z ustreznim certifikatom) znanje jezika, ki se uporablja pri izobraževanju;
- lahko dokaže (s potrdilom davčne uprave) plačilo vseh šolnin in pristojbin;
- ima veljaven potni dokument in lahko dokaže namen vstopa ter bivanja v državi;
- ima zadostna sredstva za preživljanje in finančna sredstva za pokrivanje stroškov namestitve za čas nameravanega prebivanja ter za vrnitev v svojo državo;
- ima sklenjeno polno zdravstveno zavarovanje ali zadostna finančna sredstva za kritje stroškov zdravstvenih storitev;
- njegovo prebivanje na območju države ne predstavlja grožnje za javno ali državno varnost, zoper njega pa tudi ni v teku postopek izгона oziroma odstranitve iz države in v okviru schengenskega informacijskega sistema (SIS) zanj ni bilo izdano opozorilo z namenom zavrnitve vstopa in pravice do prebivanja;
- sporoči naslov svojega prebivanja na Madžarskem.

Zakon nadalje določa tudi, v katerih primerih se tako dovoljenje ne izda (npr. prosilcem za mednarodno zaščito).

V primeru izdaje dovoljenja lahko pristojni urad zahteva od izobraževalne ustanove podatke o tujčevi uspešnosti v postopku izobraževanja.

Lokalna izpostava Urada za migracije in azil mora o vloženi prošnji odločiti v 15 dneh. Zoper odločitev o zavrnitvi prošnje se lahko v 8 dneh vloži ugovor. Če se ta vloži pri diplomatskem predstavništvu Madžarske v tujini, je pristojbina za ugovor 20 EUR, če pa je vložen na Madžarskem, znaša pristojbina 5500 HUF.

Kot dokazila o zadostnih sredstvih za preživljanje lahko služijo potrdila o plačanih šolninah, podatki z bančnih računov in drugi dokumenti. Če tujca vzdržujejo družinski člani iz tujine, se

¹⁴ V madžarščini: 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról. Dostopen je na spletni strani <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700002.tv>.

V angleščini pa se besedilo zakona nahaja na spletni strani http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=564&Itemid=669&lang=en.

¹⁵ V skladu z določbami azilnega prava mora npr. pristojni organ na vsaka tri leta preverjati upravičenost statusa beguncev in oseb s subsidiarno zaščito.

¹⁶ Madžarski forint (HUF); 1 EUR je 321,90 HUF po tečajnici Banke Slovenije za dan 12. 4. 2019.

preverja medsebojna družinska povezanost in se pregleda dokumentacija, ki dokazuje njihovo sposobnost vzdrževanja tujca, torej učenca oz. študenta na izobraževanju na Madžarskem.

Dovoljenje za začasno prebivanje za namen izobraževanja se izda za najmanj eno leto, če pa izobraževanje traja krajši čas, je za ustrezno krajše obdobje izdano tudi samo dovoljenje. Dovoljenje se lahko naenkrat podaljša najmanj za eno in največ za dve leti.

Navedeno dovoljenje omogoča tujcu tudi delo na Madžarskem v času izobraževanja in posebno drugo dovoljenje s tem v zvezi ni potrebno. Omejitvev pa je 24 ur dela na teden v šolskem letu oz. 90 koledarskih (66 delovnih) dni v celem letu.

Dovoljenje za začasno prebivanje za namen izobraževanja se razveljavi oziroma se prošnja za njegovo izdajo zavrne mdr. v naslednjih primerih:

- če je tujec, ki je državljan tretje države, podal pristojnemu uradu napačne informacije ali navajal neresnična dejstva z namenom pridobitve dovoljenja;
- če ima bolezen, ki se šteje kot nevarnost za javno zdravje, pa zavrača primerno obvezno zdravljenje, ali pa ne upošteva madžarskih zdravstvenih predpisov;
- če ustanova, pri kateri naj bi se izobraževal tujec, ne izpolnjuje pogojev v skladu z drugo zakonodajo, še zlasti, če je namenjena zgolj olajšanju tujcem vstopa v državo (v teh primerih tujec lahko z ustreznimi dokazili izkaže, da je začel z drugim izobraževanjem, kar lahko prepreči razveljavitev dovoljenja);
- če tujec v državi prebiva iz drugih razlogov, kot je navedeno v dovoljenju;
- če ni prijavil dejanskega prebivališča na Madžarskem.

Pristojni urad pa lahko zavrne prošnjo za podaljšanje navedenega dovoljenja ali ga razveljavi tudi v primerih, če se tujec ne drži navedenih zakonskih omejitev v zvezi z opravljanjem plačanega dela ali če ne zaključi študijskih obveznosti v ustreznem času, torej v okviru časa, ki je enak predpisanemu osnovnemu času izobraževanja, podaljšanemu za polovico.

2.3.2 Opravljanje pridobitne dejavnosti

Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko izda tujcu, ki je državljan tretje države, če namerava za plačilo opravljati zakonito samostojno delo, pa tudi v primeru, če je vključen v delovanje gospodarskih subjektov kot lastnik ali član upravnega oz. nadzornega odbora. Če namerava v taki gospodarski družbi tudi delati, mora vložiti še prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi zaposlitve.

Pristojni urad mora o vloženi prošnji odločiti v 21 dneh. Glede roka za ugovor in plačila ustreznih pristojbin veljajo enaka pravila kot pri dovoljenju za začasno prebivanje za namen izobraževanja.

Tujec mora za izdajo dovoljenja priložiti vsa potrebna potrdila in dovoljenja, povezana z opravljanjem dejavnosti, ki jih zahteva madžarska zakonodaja in s katerimi se potrjuje upravičenost njegovega prebivanja na ozemlju države (npr. poslovni načrt za gospodarske dejavnosti). Če je tujec vključen v delovanje gospodarskih subjektov kot lastnik ali član upravnega oz. nadzornega odbora, se upravičenost njegovega prebivanja na Madžarskem potrjuje s tem, da predmetni gospodarski subjekt dejansko zaposluje vsaj tri madžarske državljanke ali osebe s pravico do svobodnega prebivanja in nastanitve, pri čemer mora ta zaposlitev trajati brez prekinitve najmanj 6 mesecev. Druga možnost za dokazovanje upravičenosti bivanja tujca v državi je dejstvo, da je njegovo prebivanje v državi bistvenega pomena za delovanje gospodarskega subjekta, iz priloženega poslovnega načrta pa tudi izhaja dovolj informacij za predpostavko, da bo gospodarski subjekt dovolj uspešen za zagotavljanje njegovega preživljanja. Vsebina poslovnega načrta mora biti preverjena z verodostojnimi dokumenti (npr. pogodbe o opravljanju dela, o dobavah, prodaji itd.).

Tujec mora imeti zadostna sredstva za preživljanje, kar pomeni, da dohodki in premoženje njega samega in njegovih družinskih članov zadostujejo za kritje njihovih življenjskih stroškov, vključno z nastanitvijo, poleg tega pa tudi stroškov za njihovo vrnitev in v primeru potrebe stroškov zdravstvenih storitev. Zagotovljeno preživljanje tujca in njegovih družinskih članov se dokazuje z nekaterimi predpisanimi dokumenti. To so:

- potrdilo madžarske ali tuje finančne institucije o njegovih prihrankih oz. stanju na bančnem računu;
- potrdilo davčne uprave o dohodkih v preteklem letu;
- potrdilo o dohodkih, ki ga izda delodajalec;
- potrdilo delodajalca in/ali davčnega urada o njegovih rednih dohodkih, ki jih prejema iz tujine;
- drugi relevantni dokumenti.

Tujec mora imeti za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje tudi primerno nastanitev, kar se dokazuje z ustreznimi listinami oz. pogodbami; lahko gre za lastništvo ali najem, za hišo ali stanovanje, v vsakem primeru pa mora biti na osebo zagotovljeno najmanj 6 m² bivalnega prostora.

Pogoj za izdajo dovoljenja je tudi sklenjeno polno zdravstveno zavarovanje ali vsaj zadostna finančna sredstva za kritje stroškov zdravstvenih storitev. O tem mora prosilec ob vložitvi prošnje priložiti vsa potrebna dokazila.

Poleg vsega navedenega mora tujec izkazati zmožnost, da bo lahko v primernem trenutku zapustil državo. To se dokazuje s potnim listom ali potrebnimi dovoljenji za vrnitev, poleg tega pa tudi z veljavno vozovnico oziroma zadostnimi sredstvi za njeno nabavo. Kot dokazilo lahko v tem pogledu služi njegovo lastno prevozno sredstvo. Tujec mora ob vložitvi prošnje podati tudi izjavo, da bo prostovoljno zapustil ozemlje držav članic EU, če bo zavrnjena.

Veljavnost dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanje pridobitne dejavnosti je največ 3 leta in se lahko naenkrat podaljšuje za enako časovno obdobje.

2.3.3 Združevanje družine

Dovoljenje za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine se mdr. izdaja državljanom tretjih držav, ki so družinski člani ravno tako državljanov tretjih držav, prebivajočih na Madžarskem na podlagi enega izmed dovoljenj za dolgotrajno prebivanje (sponzor) ali beguncev oziroma oseb s subsidiarno zaščito. Zakonskemu partnerju begunca se lahko dovoljenje izda le v primeru, če je bila zakonska zveza sklenjena pred prihodom slednjega v državo. Nadalje se dovoljenje lahko izda tudi staršem oziroma zakonitim skrbnikom mladoletnika brez spremstva s statusom begunca ali osebe s subsidiarno zaščito.

Če se poleg pridobitve dovoljenja za začasno prebivanje tujec namerava zaposliti na Madžarskem, lahko vloži prošnjo za razširitev dovoljenja; možnost njene vložitve ima tudi bodoči delodajalec ob pisnem soglasju tujca.

Družinski člani begunca¹⁷ morajo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje izkazati obstoj bodočega prebivališča na Madžarskem. Imeti morajo zadostna sredstva za preživljanje in za potovanje v druge države oz. za vrnitev, pa tudi za kritje stroškov dostopa do zdravstvenih storitev.

---

¹⁷ Za družinske člane osebe s subsidiarno zaščito ni povsem jasno, ali tudi velja ta določba; dobesedno branje 19. člena zakona temu ne pritrjuje.

V primeru združevanja družine je ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja ravno tako treba plačati ustrezne pristojbine. Če je prošnja vložena na madžarskem diplomatskem predstavništvu v tujini, znaša pristojbina 60 EUR, na Madžarskem pa znaša 18.000 HUF za izdajo in 10.000 HUF za podaljšanje.

Pristojni urad mora o vloženi prošnji odločiti v 21 dneh. Glede roka za ugovor zoper sklep o zavrnitvi prošnje in plačila pristojbin s tem v zvezi veljajo enaka pravila kot pri dovoljenju za študij in opravljanje pridobitne dejavnosti.

Ob vložitvi prošnje je treba priložiti vse potrebne dokumente. Če so ti v tujem jeziku, morajo biti prevedeni v madžarščino. Sorodstvo se dokazuje tudi z DNK analizo in če je bila ta izvedena v tujini, mora regionalni urad za tujce zaprositi pristojno madžarsko institucijo za forenzične študije, da na stroške vlagatelja prošnje izda strokovno oceno.

Tujec mora imeti zadostna sredstva za preživljanje na Madžarskem, torej za kritje njegovih življenjskih stroškov, vključno z nastanitvijo, poleg tega pa tudi stroškov za vrnitev in v primeru potrebe stroškov zdravstvenih storitev. Kot dokazila za to se ndr. upoštevajo:

- notarsko overjena izjava družinskega člana, ki živi na Madžarskem, da bo prosilcu nudil pomoč pri preživljanju, skupaj z dokazili o zmožnosti navedenega družinskega člana, da dejansko nudi to pomoč.
- potrdilo davčnega organa o dohodkih prosilca ali družinskega člana v lanskem letu;
- potrdilo delodajalca o prejetem dohodku;
- potrdilo banke o stanju na bančnem računu prosilca ali družinskega člana;
- potrdilo delodajalca in/ali davčnega urada o njegovih rednih dohodkih, ki jih prejema iz tujine;
- drugi ustrezni dokumenti.

Glede dokazovanja ustreznega prebivališča, obstoja zdravstvenega zavarovanja oz. posedovanja zadostnih sredstev za kritje zdravstvenih storitev in izkazovanja zmožnosti, da bo tujec v primernem trenutku lahko zapustil državo, veljajo podobna pravila kot pri dovoljenju za začasno prebivanje zaradi opravljanja pridobitne dejavnosti.

Dovoljenje za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine lahko traja:

- največ 4 leta in se naenkrat lahko podaljša največ za enako časovno obdobje, če ima sponzor modro karto EU;¹⁸
- največ 5 let in se naenkrat lahko podaljša največ za enako časovno obdobje, če ima sponzor dovoljenje za stalno prebivanje tujcev iz tretjih držav, ki na Madžarsko pridejo iz drugih držav članic EU (*EC Permanent Residence Permit*) na račun posedovanja modre karte EU;
- največ 3 leta in se naenkrat lahko podaljša največ za enako časovno obdobje v vseh drugih primerih.

Čas trajanja dovoljenja za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine ne sme presegati časa trajanja dovoljenja za prebivanje sponzorja.

Glede odvzema dovoljenja za začasno prebivanje iz naslova opravljanja pridobitne dejavnosti ali iz naslova združevanja družine veljajo podobna pravila, kot so navedena zgoraj pri dovoljenju iz naslova izobraževanja. Podobno velja tudi za druga dovoljenja za začasno prebivanje, ki pa jih na tem mestu ne prikazujemo.

---

¹⁸ To pomeni, da je imetnik enotnega dovoljenja zaradi visokokvalificirane zaposlitve.

2.4 Nemčija

Področje prebivanja tujcev v Nemčiji je urejeno v Zakonu o prebivanju tujcev (*Aufenthaltsgesetz – AufenthG*).¹⁹

Prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje je treba vložiti pri pristojnem uradu za tujce (*Ausländerbehörde*) glede na kraj prebivanja tujca. V 71. členu AufenthG so sicer določene pristojnosti različnih organov na področju prebivanja tujcev v državi. Vlada zvezne dežele lahko odredi, da posamezne naloge v tem okviru opravlja samo določeni urad za tujce ali več teh uradov. Uradi za tujce odločajo o izdaji dovoljenj za začasno prebivanje in pri tem preverjajo izpolnjevanje zakonskih pogojev oz. ugotavljajo morebitne zlorabe. Nadzorne naloge na tem področju izvaja tudi policija.

Glede samih dovoljenj za začasno prebivanje tujcev (*Aufenthaltserlaubnis*) je v 7. in 8. členu AufenthG med drugim določeno, da so njihove časovne omejitve odvisne od posameznih vrst dovoljenj, v primeru spremenjenih okoliščin pa se trajanje izdanih dovoljenj lahko še dodatno skrajša. Za podaljševanje dovoljenj so predpisani enaki pogoji kot za njihovo izdajanje. Pri odločanju o podaljšanju pristojni organ upošteva, ali se je tujec udeležil posebnega integracijskega tečaja (*Integrationskurs*) v skladu s 44. členom AufenthG. Lahko se prošnja za podaljšanje zaradi neudeležbe na tem tečaju tudi zavrne, razen če tujec uspe dokazati, da se je dobro vključil v družbo. Pri odločanju se upošteva tudi trajanje njegovega dosedanjega prebivanja in njegove družinske vezi v Nemčiji. Dokler tujec ne izpolni obveznosti udeležbe na integracijskem tečaju, se mu lahko dovoljenje za začasno prebivanje podaljša samo za po eno leto, razen če konkretno dokaže uspešno vključitev v družbo.

Pristojbine ob vložitvi prošenj za izdajo ali podaljšanje dovoljenj vseh vrst prebivanja tujcev v ZRN so določene v Uredbi o prebivanju tujcev (*Aufenthaltsverordnung – AufenthV*).²⁰ Ta v 45. členu mdr. določa, da znaša pristojbina ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje 100 EUR, ob vložitvi prošnje za podaljšanje pa znaša pristojbina 96 EUR, če gre za podaljšanje do 3 mesecev, oziroma 93 EUR, če gre za podaljšanje za daljše časovno obdobje. Obstajajo tudi določena odstopanja od teh zneskov.

AufenthG našteva naslednja področja, na katerih se lahko izdajajo dovoljenja za začasno prebivanje tujcev iz tretjih držav:

- zaposlitev ter opravljanje dejavnosti;
- izobraževanje;
- humanitarni ali politični razlogi;
- družinski razlogi.

V nadaljevanju navajamo zgolj osnovne značilnosti nekaterih vrst dovoljenj za začasno prebivanje.

2.4.1 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi zaposlitve v Nemčiji

Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela oz. zaposlitve (*Aufenthaltserlaubnis zur Ausübung einer Beschäftigung*) se izdaja tistim tujcem iz tretjih držav, ki že imajo ponudbo za delo ali sklenjeno delovnopravno pogodbo z delodajalcem v Nemčiji. Soglasje za

¹⁹ S polnim nazivom: Zakon o prebivanju, zaposlovanju in integraciji tujcev na območju države (*Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet*).

Dostopen je na spletni strani https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/AufenthG.pdf. Veliko podatkov s tega področja je mogoče najti tudi na spletni strani Urada za migracije in begunce (*Bundesamt für Migration und Flüchtlinge*), ki deluje v okviru notranjega ministrstva:

<https://www.bamf.de/DE/Themen/MigrationAufenthalt/ZuwandererDrittstaaten/zuwandererdrittstaaten-node.html>.

²⁰ Uredba je dostopna na spletni strani: <https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthv/AufenthV.pdf>.

zaposlitev mora v tem primeru podati tudi Zvezna agencija za delo (*Bundesagentur für Arbeit*).

Ob vložitvi prošnje za izdajo je treba priložiti vse potrebne dokumente. Mdr. so to:

- ponudba za delo ali sklenjena delovnoppravna pogodba z delodajalcem v Nemčiji, ki mora biti veljavna ves čas trajanja dovoljenja, opisano pa mora biti tudi delo, ki ga bo tujec opravljal;
- overjena potrdila o opravljenem izobraževanju;
- potrdilo o prebivališču v Nemčiji;
- ustrezno zdravstveno zavarovanje (VISAGUIDE, spletna stran).

Trajanje dovoljenja za začasno prebivanje je odvisno od trajanja veljavnosti delovnoppravne pogodbe. Običajno se izdaja za eno leto in ga je treba podaljševati.

2.4.2 Združevanje družine²¹

Dovoljenje za prebivanje iz naslova združevanja družine se lahko izda državljanom tretjih držav, ki se želijo v Nemčiji pridružiti svojemu zakoncu, registriranemu partnerju, staršu ali skrbniku. Vsi navedeni morajo biti nemški državljani ali imetniki dovoljenja za prebivanje v Nemčiji. Otrok, ki se želi pridružiti staršu v Nemčiji iz tega naslova, mora biti mladoleten in neporočen. V nadaljevanju se omejujemo samo na primere združevanja družine, ko gre za tujce iz tretjih držav, ki imajo v Nemčiji dovoljenje za prebivanje.

Za združitev družine v primeru zakoncev veljajo naslednja pravila:

- oba morata biti stara vsaj 18 let;
- praviloma mora biti zakonec, ki prihaja v Nemčijo, sposoben enostavnega sporazumevanja v nemščini. V izjemnih primerih se dovoli, da se jezika nauči v Nemčiji;
- zadoščeno mora biti pogoju primernega prebivališča;
- preživljanje mora biti zagotovljeno, kar pomeni, da mora imeti oseba, ki se že nahaja v Nemčiji, dovolj visoke dohodke, da prihajajoči zakonski partner ne potrebuje nobenih socialnih storitev, tudi če še nima zaposlitve.

Zakonec, ki prihaja v Nemčijo, je upravičen tudi do opravljanja dela.

Pravila, ki veljajo za zakonce, ravno tako veljajo za zunajzakonske in registrirane istospolne partnerje.

Mladoletni otrok, ki še ni dopolnil 16 let, se lahko pridruži svojim staršem oz. skrbnikom brez izpolnjevanja posebnih dodatnih pogojev. Od izpolnitve 16. leta starosti dalje pa lahko otrok pride v Nemčijo iz naslova združevanja družine, če je izpolnjen en od naslednjih pogojev:

- do prihoda otroka v Nemčijo pride v treh mesecih od priselitve starša (izjema, ki omogoča podaljšanje tega roka, je lahko utemeljen razlog, kot je npr. zaključek šolskega leta);
- otrok izkaže dobro znanje nemškega jezika (stopnja C1);
- pričakuje se njegova lahka vključitev v nemški način življenja. To je praviloma v primerih, ko je otrok vsaj nekaj časa obiskoval nemško šolo v tujini ali pa je prebival v drugi državi članici EU oz. v nemško govorečem gospodinjstvu.

Nekoliko drugačna pravila veljajo v primeru, če otrok že pride skupaj s staršem(a) v Nemčijo.

Za družinske člane beguncev oz. oseb v postopku za priznanje statusa begunca veljajo nekatere olajšave glede primernega prebivališča in zagotovljenega preživljanja.

---

²¹ Večinoma povzeto po *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge*, spletna stran.

Določenim kategorijam oseb se po pravilu združevanje družine ne odobri. To velja na primer, če ima tujec, ki je že v Nemčiji, status osebe s subsidiarno zaščito ali če mu je bilo izdano dovoljenje za prebivanje iz humanitarnih razlogov kot žrtvi trgovine z ljudmi.

Veljavnost dovoljenja za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine ne sme presegati trajanja veljavnosti dovoljenja osebe, ki je že v Nemčiji (sponzorja), načeloma pa se dovoljenje v začetku izdaja za eno leto. Sčasoma se lahko tujcu iz tega naslova izda tudi dovoljenje za stalno prebivanje, če izpolnjuje vse zahtevane pogoje (VISAGUIDE, spletna stran).

O preklicu vseh dovoljenj za začasno prebivanje govori 52. člen AufenthG. Razlogi za preklic so lahko številni (npr. menjava ali izguba prvotnega državljanstva, izguba statusa begunca oz. osebe s subsidiarno zaščito, storitev hujšega kaznivega dejanja, obstoj nevarnosti za javni red itd.). V nekaterih primerih se hkrati z dovoljenjem sponzorja prekliče tudi dovoljenje za začasno prebivanje njegovega družinskega člana, če ta nima samostojnega pravnega naslova za prebivanje v državi. Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela oz. zaposlitve se prekliče, če Zvezna agencija za delo umakne svoje soglasje za določeno zaposlitev. Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi izobraževanja se lahko prekliče, če tujec brez ustreznega dovoljenja opravlja plačano delo, če ne dosega pričakovanega napredka pri študiju ali če ne izpolnjuje več pogojev, na podlagi katerih mu je bilo dovoljenje izdano. Pri preverjanju izpolnjevanja pogojev lahko pristojni urad za tujce zaprosi za sodelovanje ustrezno izobraževalno ustanovo. Obstajajo še nekateri drugi primeri preklica dovoljenja za začasno prebivanje.

2.5 Poljska

Podobno kot v drugih obravnavanih državah tudi na Poljskem področje izdajanja dovoljenj tujcem za prebivanje ureja Zakon o tujcih (*Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach*)²². Med drugim navedeni zakon v V. poglavju (od 98. do 194. člena) obravnava dovoljenje tujcev za začasno prebivanje (*zezwolenie na pobyt czasowy*).

Pri pripravi tega besedila smo se naslonili predvsem na gradivo na spletni strani Urada za tujce (*Urząd do Spraw Cudzoziemców*),²³ ki spada v področje delovanja notranjega ministrstva.

2.5.1 Dovoljenje za začasno prebivanje

Po pravilu se dovoljenje za začasno prebivanje izdaja največ za 3 leta. Prošnjo za izdajo dovoljenja mora tujec osebno vložiti najkasneje na zadnji dan svojega zakonitega prebivanja v državi, in sicer pri uradu za tujce na sedežu vojvodstva,²⁴ na katerega območju prebiva. Ta urad v okviru svojega delovanja preverja tudi morebitne zlorabe. Za mladoletne tujce prošnje za dovoljenje za stalno prebivanje vlagajo njihovi starši ali s strani sodišča določeni skrbniki. Če so ti mladoletniki stari 6 ali več let, je ob vložitvi prošnje obvezna tudi njihova osebna navzočnost.

Ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje je treba plačati kolkovino v odvisnosti od posamezne vrste dovoljenja, pri čemer standardni znesek znaša 340 PLN,²⁵

²² Dostopen je na spletni strani

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20130001650/U/D20131650Lj.pdf>.

²³ Spletna stran <https://udsc.gov.pl/en/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/chce-przedluzyc-swoj-pobyt-w-polsce/zezwolenie-na-pobyt-czasowy/>.

²⁴ Gre za najvišji nivo lokalne samouprave. Obstaja 16 vojvodstev.

²⁵ Poljski zlot (PLN); 1 EUR je 4,2731 PLN po tečajnici Banke Slovenije za dan 28. 1. 2020.

plačati pa je treba tudi pristojbino za izdajo samega dovoljenja v višini 50 PLN. Prošnji je treba priložiti vse predpisane dokumente za posamezno vrsto dovoljenja.

Prošnja za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje se zavrže oz. se postopek za izdajo dovoljenja sploh ne začne mdr. v naslednjih primerih:

- če je tujcu že bilo izdano dovoljenje za stalno prebivanje ali dovoljenje EU za dolgotrajno prebivanje;
- če je bil pridržan, napoten v namestitveni center za tujce ali v center za pridržanje tujcev oziroma je bil zoper njega sprejet preventivni ukrep prepovedi zapustitve države;
- če prestaja zaporno kazen ali je v priporu;
- če se tujec zadržuje na ozemlju države še po tem, ko bi moral po odločitvi pristojnih organov zapustiti državo, pa rok za prostovoljni odhod še ni potekel;
- če mora zapustiti državo, ker mu je bila zavržena prošnja za izdajo dovoljenja za prebivanje ali za mednarodno zaščito oziroma v primeru razveljavitve enega ali drugega statusa;
- če tujec ne prebiva na ozemlju Republike Poljske, pa bi dejansko moral.

Urad za tujce na sedežu vojvodstva zaprosi pristojne organe (to so: policija, mejni organi, varnostne službe, po potrebi pa še drugi organi) za informacije o obstoju morebitnih varnostnih zadržkih glede bivanja tujca na ozemlju države. Ti organi so dolžni odgovoriti v 30 dneh, zato se odločitev o izdaji dovoljenja za začasno prebivanje navadno izda po preteku enega meseca od vložitve.

Prošnja za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje se v skladu s 100. členom zakona zavrne v naslednjih primerih:

- če tujec ne izpolnjuje pogojev za izdajo dovoljenja;
- če se nahaja na seznamu tujcev, katerih prisotnost na ozemlju države je nezaželena;
- če se nahaja v podatkovnih bazah schengenskega informacijskega sistema (SIS) v zvezi z razlogi za zavrnitev vstopa;²⁶
- zaradi ocene pristojnih služb, da pri njem obstaja možnost ogrožanja državne varnosti ali javnega reda in miru;
- če je tujec v postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje predložil lažne osebne in druge podatke;
- če je krivo pričal, prikrival resnične podatke ter ponarejal oz. spreminjal dokumente z namenom, da bi se jih uporabilo kot prave;
- če je v zaostanku s plačilom davkov, razen če mu je bil uradno odobren odpis, odlog, plačilo v obrokih ipd.;
- če še ni povrnil stroškov, ki so v preteklem obdobju nastali z izdajo in izvršitvijo odločitve o njegovi obveznosti vrnitve v matično domovino, ki so bili plačani iz proračuna;
- če zavrne zdravljenje zaradi nalezljivih bolezni, določenih s posebnim zakonom;
- če je prošnjo vložil med nelegalnim prebivanjem v državi ali če to nelegalno prebivanje še vedno traja.

V skladu s 101. členom zakona veljajo smiselno enaki pogoji tudi za odvzem oz. preklic dovoljenja za začasno prebivanje.

V primeru zavrnitve prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje ali njenega preklica mora tujec v 30 dneh po dokončnosti odločitve zapustiti ozemlje države, razen če ima pravico ostati na podlagi kakega drugega pravnega naslova.

Zoper odločitev v postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje se lahko v 14 dneh od vročitve vložijo pritožba pri predstojniku državnega Urada za tujce prek vojvodstva, ki je

---

²⁶ V tem primeru pa se lahko tujcu v določenih primerih (npr. iz humanitarnih razlogov) vseeno izda dovoljenje za začasno prebivanje.

odločitev sprejelo. Podobno velja ob zavrženju prošnje za izdajo dovoljenja (ko torej ni bil uveden postopek), vendar je v tem primeru rok za pritožbo 7 dni od vročitve ustreznega akta.

2.5.2 Združevanje družine

Glede dovoljenj za začasno prebivanje tujcev v zvezi s pravico do združitve družine je v veljavi določilo 159. člena navedenega zakona.

Pravica do združitve družine se prizna za družinske člane tujce/državljanke tretjih držav, ki prebivajo na ozemlju Republike Poljske na podlagi:

- dovoljenja za stalno prebivanje;
- dovoljenja EU za dolgotrajno prebivanje;
- statusa begunca ali osebe s subsidiarno zaščito;
- različnih dovoljenj za začasno prebivanje;
- humanitarnih razlogov.

Družinski člani, ki se lahko pridružijo zgoraj navedenim kategorijam tujcev na Poljskem, so:

- zakonski partner tujca, ki že prebiva na Poljskem (sponzorja), pri čemer mora biti zakonska zveza veljavna po poljskem pravu;
- mladoletni otrok ali posvojenec tujca in njegovega zakonskega partnerja;
- mladoletni otrok ali posvojenec tujca, ki je odvisen od njega in ima tujec nad njim roditeljsko pravico;
- mladoletni otrok ali posvojenec zakonskega partnerja tujca, ki je odvisen od njega in ima zakonski partner tujca nad njim roditeljsko pravico;
- prednik v ravni črti ali oseba, odgovorna za mladoletno osebo brez spremstva, ki ji je bil v državi priznan status begunca ali osebe s subsidiarno zaščito.

V primeru priznanja pravice do združitve družine se tujcu izda dovoljenje za začasno prebivanje v trajanju do 3 let, ki se nato lahko na prošnjo podaljšuje za enako časovno obdobje.

Če družinski član prebiva izven Poljske, zanj prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje vložijo sponzor (tujec, ki že prebiva v državi). Priloženo pa mora biti pisno soglasje družinskega člana.

Prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje z namenom združitve družine je treba mdr. priložiti:

- dokazila o sorodstveni oz. družinski povezanosti (overjen rojstni list, overjeno potrdilo o sklenitvi zakonske zveze);
- dokumente, ki potrjujejo, da prihajajoči tujec izpolnjuje pogoje za izdajo dovoljenja;
- dokumente, ki dokazujejo, da ima prihajajoči tujec stabilen in reden vir dohodkov za pokrivanje življenjskih stroškov sebe in vseh odvisnih družinskih članov²⁷ (npr. davčna napoved za odmero dohodnine za preteklo leto), pri čemer pa zadostuje, da ima zadosten vir dohodkov za preživljanje tujca sponzor, torej tisti tujec, ki že živi na Poljskem in je dolžan preživljati prihajajočega tujca;
- dokumente, ki dokazujejo, da ima prihajajoči tujec sklenjeno ustrezno zdravstveno zavarovanje po zakonu ali da bo zavarovalnica poskrbela za kritje zdravstvenih storitev;
- dokumente, ki dokazujejo obstoj tujčevega prebivališča na Poljskem (npr. najemna pogodba, izjava stanodajalca o omogočanju prebivanja itd.).

V postopku podelitve dovoljenja za začasno prebivanje pristojni organ ugotavlja, ali je bila morda zakonska zveza sklenjena samo z namenom izigravanja določb Zakona o tujcih. Po potrebi se s tem v zvezi tujca pozove k podaji izjave ali predložitvi dodatnih dokazil.

²⁷ Za posameznega družinskega člana mora to biti neto znesek v višini vsaj 528 PLN mesečno.

Dovoljenje za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine tujcu omogoča opravljanje dela na Poljskem in s tem v zvezi ni potrebno še kako dodatno dovoljenje.

2.5.3 Opravljanje dela na Poljskem

Dovoljenje za začasno prebivanje in delo tujcev (*zezwozenie na pobyt czasowy i pracę*) je urejeno v členih 114–126 Zakona o tujcih. Tudi to dovoljenje se izdaja za čas do 3 let in se lahko podaljša.

Ob vložitvi prošnje za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje in delo je treba plačati kolkovino v višini 440 PLN, plačati pa je treba tudi pristojbino za izdajo samega dovoljenja v višini 50 PLN. Če gre za tujca, ki je član uprave družbe z omejeno odgovornostjo ali delniške družbe, v kateri pa sam nima lastništva delnic, znaša kolkovina 340 PLN.

Prošnji je treba priložiti vse predpisane dokumente. To so mdr.:

- potrdilo pristojnih oblasti, da na določenem območju delodajalci niso mogli zagotoviti dovolj ustreznih kadrov (to ni potrebno, če gre npr. za tujca, ki je že prej opravljal pri istem delodajalcu enako delo, če je v treh letih pred vložitvijo prošnje diplomiral na Poljskem ali v drugi državi EU, če je vsaj 3 leta pred vložitvijo prošnje legalno neprekinjeno prebival na Poljskem itd.);
- potrdilo o izpolnjevanju pogojev za oprostitev obveznosti pridobitve dovoljenja za prebivanje in delo (pr. karta Poljaka,²⁸ potrdilo o diplomiranju na poljski univerzi v rednem študiju);
- dokumente, ki dokazujejo obstoj tujčevega prebivališča na Poljskem;
- potrdilo o delu s strani prejšnjega delodajalca na Poljskem (če ga je imel);
- dokumente, ki dokazujejo, da ima tujec stabilen in reden vir dohodkov za pokrivanje življenjskih stroškov sebe in vseh odvisnih družinskih članov (če živi sam, mora imeti dohodke v višini vsaj 701 PLN na mesec, sicer pa znaša ta znesek vsaj 528 PLN mesečno na vsakega družinskega člana);
- dokumente, ki dokazujejo, da ima prihajajoči tujec sklenjeno ustrezno zdravstveno zavarovanje po zakonu ali da bo zavarovalnica poskrbela za kritje zdravstvenih storitev itd.

V primeru izgube dela mora tujec o tem v 15 dneh pisno obvestiti pristojno vojvodstvo. Če se tujec drži te obveznosti, se mu dovoljenje za začasno prebivanje in delo v času 30 dni po izgubi dela ne odvzame. Taka situacija lahko nastane samo enkrat v času trajanja posameznega dovoljenja.

Tujec lahko opravlja dodatno delu pri drugem delodajalcu, vendar mora imeti posebno dovoljenje za delo, za katero zaprosi ta drugi tujčev delodajalec.

2.5.4 Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi študija

Ureja ga 144. člen navedenega zakona in načeloma je prvo tovrstno dovoljenje izdano za 15 mesecev, če pa gre za študij v okviru programa v okviru EU ali multilateralnega programa oziroma dogovora med izobraževalnimi ustanovami v zvezi z mobilnostjo študentov, se to dovoljenje izda za 2 leti. Naslednje dovoljenje za začasno prebivanje se izda za čas predvidenega študija, ki je podaljšan za 3 mesece, v nobenem primeru pa njegovo trajanje ne sme presežati 3 leta.

---

²⁸ Gre za dokument, ki se izdaja osebam poljskega porekla, ki so državljani ene od držav z območja bivše Sovjetske zveze in ne morejo imeti dvojnega državljanstva, nimajo pa tudi dovoljenja za prebivanje na Poljskem.

Tudi tej prošnji je treba priložiti vse predpisane dokumente. To so mdr.:

- potrdilo visokošolske ustanove o sprejemu tujca na študij ali njegovo nadaljevanje;
- potrdilo o plačani šolnini, če ta obstaja;
- dokumente, ki dokazujejo, da ima študent sklenjeno ustrezno zdravstveno zavarovanje po zakonu ali da bo zavarovalnica poskrbela za kritje zdravstvenih storitev;
- dokumente, ki dokazujejo, da ima študent zadostna sredstva za pokrivanje življenjskih stroškov in vrnitev v matično državo oz. odhoda v tretjo državo (potovalni vavčerji, potrditev limita na kreditni kartici, podatki o prejeti štipendiji ipd.).

O prošnji za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija mora pristojni urad odločiti v 60 dneh od vložitve.

V primeru prenehanja razlogov za izdajo tega dovoljenja mora tujec v 15 dneh pisno obvestiti pristojno vojvodstvo. Če se tujec ne drži te obveznosti, se mu lahko zavrne prošnja za izdajo novega dovoljenja za začasno prebivanje. Rektor univerze ali predstojnik druge visokošolske ustanove pa mora o brisanju tujca s seznama študentov ali o njegovem nepravočasnem izpolnjevanju študijskih obveznosti takoj obvestiti pristojno vojvodstvo.

V času veljavnosti dovoljenja za začasno prebivanje zaradi študija lahko tujec dela in za to ne potrebuje še posebnega delovnega dovoljenja.

Tudi na Poljskem obstajajo še nekatera druga dovoljenja za prebivanje tujcev, vendar pa jih na tem mestu ne prikazujemo.

III ZAKLJUČEK

Podobno kot v raziskovalni nalogi št. 16/2019 je iz tega primerjalnega pregleda razvidno, da kljub podobnostim med posameznimi ureditvami izdajanja dovoljenj za začasno prebivanje tujcev obstajajo tudi določene razlike, čeprav te v načelu niso zelo izrazite.

Na **Danskem** sta pristojna organa za izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje Danska služba za migracije in Danska agencija za mednarodno zaposlovanje, ki delujeta v okviru Ministrstva za priseljevanje in integracijo. Dovoljenja za začasno prebivanje se med drugim izdajajo prosilcem za mednarodno zaščito, pri čemer posebna pravila veljajo za mladoletne prosilce za mednarodno zaščito brez spremstva. Ena od možnosti za opravljanje dela tujcev na Danskem, pri čemer se jim izda dovoljenje za prebivanje in delo, je opravljanje del s pozitivnega seznama, druga možnost pa je vezana na višino plače. V okviru visokošolskega študija lahko tujec pridobi dovoljenje za prebivanje in študij na Danskem. Tujim študentom se izdajajo še dovoljenja za delo, ki jim omogočajo opravljanje dela v omejenem času. Po zaključenem študiju se tujcu izda 6-mesečno dovoljenje za začasno prebivanje, da si v tem času lahko poišče zaposlitev na Danskem.

Obstajajo tudi različni primeri dovoljenj za začasno prebivanje tujcev iz naslova združevanja družine. Dovoljenje se izda navadno za 2 leti. Po tem času se dovoljenje podaljša za 4 leta, vsa naslednja podaljšanja pa so lahko za po 6 let naenkrat. Med pogoji je navedeno mdr. to, da sta oba zakonca oz. zunajzakonska partnerja stara najmanj 24 let, da mora begunec na Danskem živeti v samostojnem stanovanju, ki ne sme biti locirano na enem izmed posebej določenih območij, sposoben mora biti samostojnega preživljanja, imeti mora na voljo sredstva kot garancijo za morebitno plačilo socialnih prejemkov s strani lokalne skupnosti za zakonca/partnerja, ki prihaja na Dansko iz naslova združevanja družine, ne sme pa tudi biti obsojen zaradi družinskega nasilja. Posebna pravila za združevanje družine veljajo za otroke.

V **Italiji** je izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje v pristojnosti državne policije, ki deluje v okviru notranjega ministrstva, dovoljenja pa izdajajo kvestorji, torej najvišji policijski uradniki v pokrajinah. Obstajajo različna dovoljenja za začasno prebivanje, pri čemer se razlikuje tudi njihovo trajanje. Beguncem se izda dovoljenje za začasno prebivanje za 5 let, ki se lahko podaljšuje. Podobno velja za osebe s priznano subsidiarno zaščito. Dovoljenje za začasno prebivanje omogoča opravljanje dela in študij oz. šolanje. V nekaterih primerih se dovoljenje ne podaljša, npr. če tujec stori težje kaznivo dejanje. Podobno velja tudi v primeru izgube dela ali prekinitve študija, vendar v teh primerih obstaja še možnost izdaje krajšega dovoljenja za primer nezaposlenosti in iskanja zaposlitve.

K družinskim članom v smislu združevanja družine se prištevajo: zakonec v starosti najmanj 18 let, mladoletni otroci, drugi otroci, ki zaradi objektivnih okoliščin (invalidnost) niso sposobni sami skrbeti zase, ter starši prosilca, ki bodisi v državi izvora nimajo drugih otrok ali pa so stari več kot 65 let in jih drugi njihovi otroci iz utemeljenih razlogov ne morejo preživljati. Za združevanje družine je treba imeti tudi dohodek v primerni višini, ki ustreza višini letnega zneska socialnega nakazila, pri čemer se kot primeren dohodek šteje, če ima prosilec za vsakega dodatnega družinskega člana zagotovljen še dohodek v višini polovice letnega zneska socialnega nakazila, ter primerno prebivališče v skladu z deželnimi predpisi za prosilca in njegove družinske člane.

Na **Madžarskem** je za izdajanje dovoljenj za začasno prebivanje tujcev pristojen Urad za migracije in azil, ki deluje v okviru notranjega ministrstva. Dovoljenje za začasno prebivanje za namen izobraževanja se izda pod nekaterimi pogoji, med katerimi je npr. dokazilo o plačilu vseh šolnin in pristojbin, imeti mora zadostna sredstva za preživljanje in finančna sredstva za pokrivanje stroškov namestitve za čas nameravanega prebivanja ter za vrnitev v svojo državo, imeti mora sklenjeno polno zdravstveno zavarovanje ali zadostna finančna sredstva za kritje stroškov zdravstvenih storitev, njegovo prebivanje na območju države ne predstavlja grožnje za javno ali državno varnost ipd. Dovoljenje za začasno prebivanje se lahko izda tujcu, ki je državljan tretje države, če namerava za plačilo opravljati zakonito samostojno delo, pa tudi v primeru, če je vključen v delovanje gospodarskih subjektov kot lastnik ali član upravnega oz. nadzornega odbora. Veljavnost dovoljenja za začasno prebivanje zaradi opravljanje pridobitne dejavnosti je največ 3 leta in se lahko naenkrat podaljšuje za enako časovno obdobje.

Dovoljenje za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine se mdr. izdaja državljanom tretjih držav, ki so družinski člani ravno tako državljanov tretjih držav, prebivajočih na Madžarskem na podlagi enega izmed dovoljenj za dolgotrajno prebivanje (sponzor) ali beguncev oziroma oseb s subsidiarno zaščito. Družinski člani begunca morajo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje izkazati obstoj prebivališča na Madžarskem. Imeti morajo zadostna sredstva za preživljanje in za potovanje v druge države oz. za vrnitev, pa tudi za kritje stroškov dostopa do zdravstvenih storitev.

V **Nemčiji** je treba prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje vložiti pri pristojnem uradu za tujce glede na kraj prebivanja tujca. Pri odločanju o podaljšanju pristojni organ upošteva, ali se je tujec udeležil posebnega integracijskega tečaja. Lahko se prošnja za podaljšanje zaradi neudeležbe na tem tečaju tudi zavrne, razen če tujec uspe dokazati, da se je dobro vključil v družbo. Dovoljenje za začasno prebivanje zaradi opravljanja dela oz. zaposlitve se izdaja tistim tujcem iz tretjih držav, ki že imajo ponudbo za delo ali sklenjeno delovnopravno pogodbo z delodajalcem v Nemčiji. Soglasje za zaposlitev mora v tem primeru podati tudi Zvezna agencija za delo. Trajanje dovoljenja za začasno prebivanje je odvisno od trajanja veljavnosti delovnopravne pogodbe. Običajno se izdaja za eno leto in ga je treba podaljševati.

Dovoljenje za prebivanje iz naslova združevanja družine se lahko izda državljanom tretjih držav, ki se želijo v Nemčiji pridružiti svojemu zakoncu, registriranemu partnerju, staršu ali

skrbniku. Vsi navedeni morajo biti nemški državljani ali imetniki dovoljenja za prebivanje v Nemčiji. Otrok, ki se želi pridružiti staršu v Nemčiji iz tega naslova, mora biti mladoleten in neporočen. Za združitev družine v primeru zakoncev morata biti oba stara vsaj 18 let, praviloma mora biti zakonec, ki prihaja v Nemčijo, sposoben enostavnega sporazumevanja v nemščini, zadoščeno mora biti pogoju primerne prebivališča, zagotovljeno pa mora biti tudi preživljanje, kar pomeni, da mora imeti oseba, ki se že nahaja v Nemčiji, dovolj visoke dohodke, da prihajajoči zakonski partner ne potrebuje nobenih socialnih storitev, tudi če še nima zaposlitve.

Na **Poljskem** se dovoljenje za začasno prebivanje praviloma izdaja največ za 3 leta. Prošnjo za izdajo dovoljenja mora tujec osebno vložiti pri uradu za tujce na sedežu vojvodstva, na katerega območju prebiva. Prošnja za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje se mdr. zavrne, če se tujec nahaja na seznamu tujcev, katerih prisotnost na ozemlju države je nezaželena, zaradi ocene pristojnih služb, da pri njem obstaja možnost ogrožanja državne varnosti ali javnega reda in miru, če je v postopku izdaje dovoljenja za stalno prebivanje predložil lažne osebne in druge podatke, če je v zaostanku s plačilom davkov, če zavrne zdravljenje zaradi nalezljivih bolezni ipd. Smiselno enaki pogoji veljajo tudi za odvzem oz. preklic dovoljenja za začasno prebivanje.

Pravica do združitve družine se prizna za družinske člane tujce/državljanke tretjih držav, ki prebivajo na ozemlju Republike Poljske na podlagi ustreznih dovoljenj. Družinski člani, ki se lahko pridružijo navedenim tujcem na Poljskem, so: zakonski partner, pri čemer mora biti zakonska zveza veljavna po poljskem pravu, mladoletni otrok ali posvojenec tujca in/ali njegovega zakonskega partnerja ter prednik v ravni črti ali oseba, odgovorna za mladoletno osebo brez spremstva, ki ji je bil v državi priznan status begunca ali osebe s subsidiarno zaščito. V postopku podelitve dovoljenja za začasno prebivanje pristojni organ ugotavlja, ali je bila morda zakonska zveza sklenjena samo z namenom izigravanja določb Zakona o tujcih. Dovoljenje za začasno prebivanje iz naslova združevanja družine tujcu omogoča opravljanje dela na Poljskem in s tem v zvezi ni potrebno še kako dodatno dovoljenje.

Pripravil:
Janez Blažič

Literatura in viri:

- Act II of 2007 on the Admission and Right of Residence of Third-Country Nationals. Spletna stran: http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=564&Itemid=669&lang=en (januar 2020).
- Aufenthaltsgesetz – AufenthG. Spletna stran: https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthg_2004/AufenthG.pdf (januar 2020).
- Aufenthaltsverordnung – AufenthV. Spletna stran: <https://www.gesetze-im-internet.de/aufenthv/AufenthV.pdf> (januar 2020).
- Bekendtgørelse af udlændingeloven. Spletna stran: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=208100#ida0a7e2e5-3e6a-4e2f-a031-e5cb519c08f8> (januar 2020).
- Blažič, Janez (2019): Dovoljenja za stalno prebivanje tujcev. Raziskovalna naloga št. 16/2019. Spletna stran: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2019/Dovoljenja_za_stalno_prebivanje_tujcev.pdf (januar 2020).
- Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: Nachzug zu ausländischen Familienangehörigen. Spletna stran: <https://www.bamf.de/DE/Themen/MigrationAufenthalt/ZuwandererDrittstaaten/Familie/NachzugZuDrittstaatlern/nachzug-zu-drittstaatlern-node.html> (januar 2020).
- Decreto legislativo 25 luglio 1998, n. 286; Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero. Spletna stran: <http://www.normattiva.it/ricerca/semplice> (december 2020).
- Decreto legislativo 19 novembre 2007, n. 251; Attuazione della direttiva 2004/83/CE recante norme minime sull'attribuzione, a cittadini di Paesi terzi o apolidi, della qualifica del rifugiato o di persona altrimenti bisognosa di protezione internazionale, nonché norme minime sul contenuto della protezione riconosciuta. Spletna stran: <http://www.normattiva.it/ricerca/semplice> (december 2020).
- Direktiva sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine. Spletna stran: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=celex%3A32003L0086> (januar 2020).
- Infotujci. Spletno mesto: <https://infotujci.si/drzavljeni-tretjih-drzav/> (januar 2020).
- INPS (Istituto Nazionale Previdenza Sociale): Assegno sociale. Spletna stran: <https://www.inps.it/nuovoportaleinps/default.aspx?itemdir=50184> (januar 2020).
- Integrazionemigranti.gov.it: L'unità familiare. Spletna stran: <http://www.integrazionemigranti.gov.it/normativa/procedureitalia/Pagine/Ricongiungimento-familiare.aspx> (januar 2020).
- Konvencija z dne 28. julija 1951 o statusu beguncev, kakor je bila spremenjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967. Spletna stran: https://www.unhcr.org/si/wp-content/uploads/sites/25/2017/06/1951_Convention_status_refugees-svn.pdf (januar 2020).
- New to Denmark. Spletno mesto: <https://www.nyidanmark.dk/en-GB/You-want-to-apply> (januar 2020).
- PensioniOggi.it: L'Assegno Sociale. Spletna stran: <https://www.pensionioggi.it/dizionario/assegno-sociale> (januar 2020).
- Tečajnica Banke Slovenije. Spletna stran: <https://www.bsi.si/statistika/devizni-tecaji-in-plemenite-kovine/dnevna-tecajnica-referencni-tecaji-ecb> (10. 1. in 28. 1. 2020).
- Urząd do Spraw Cudzoziemców: Temporary residence permit. Spletna stran: <https://udsc.gov.pl/en/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/chce-przedluzyc-swoj-pobyt-w-polsce/zezwolecie-na-pobyt-czasowy/> (januar 2020).
- Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20130001650/U/D20131650Lj.pdf> (januar 2020).
- VISAGUIDE: Germany Visa - Regulations and Application. Spletna stran: <https://visaguide.world/europe/germany-visa/> (januar 2020).
- Zakon o tujcih (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 9/18 – popr.). Spletna stran: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5761#> (januar 2020).